

Valtuustoaloite, 30.10.2024

Hedelmällisyystietoisuus osaksi peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten opintosisältöjä

Selvityshenkilö Anna Rotkirch on laatinut valtioneuvoston toimeksiannosta selvityksen syntyvyyden laskusta Suomessa, jossa hän esittää keinoja syntyvyyskehityksen korjaamiseksi. Yhtenä keinona selvityksessä esitetään hedelmällisyystietoisuuden lisäämistä osaksi terveystiedon opetusta peruskouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa. Myös Lapsettomien yhdistys Simpukka ry on esittänyt lukuisia kertoja hedelmällisyystietoisuuden opetuksen vahvistamista. Valtioneuvoston selvityksessä todetaan muun muassa seuraavaa:

”Hyvin monet suomalaiset kohtaavat ei-toivottua lapsettomuutta tai vaikeuksia raskaaksi tulossa. Noin puolet 35-vuotiaista suomalaisista on lapsettomia, vaikka valtaosa heistä toivoo joskus saavansa lapsia. Moni joutuukin yrittämään vanhemmaksi tuloa vielä yli 35-vuotiaana, jolloin naisen hedelmällisyys on jo jyrkässä laskussa.”

”Nuorten aikuisten tiedot hedelmällisyyteen vaikuttavista asioista ovat tukiutusti puutteellisia. Useat kyselytutkimukset ovat löytäneet puutteita perustavanlaatuisissa faktoissa, kuten naisen iän yhteydestä hedelmällisyyteen. Väestöliiton perhebarometrikyselyssä vuonna 2015 melkein joka toinen mies ja joka viides nainen tiesivät huonosti iän vaikutuksesta naisen hedelmällisyyteen. Ajateltiin, että hedelmällisyys laskee vasta naisen täytettyä 40 vuotta, tai ei osattu sanoa lainkaan, missä iässä lasku tapahtuu. Hedelmällisyyttä koskevat tiedot olivat erityisen heikkoja 20–24-vuotiaiden kohdalla, miehillä ja matalasti koulutetuilla. (Rotkirch ym. 2017). Muiden tekijöiden (esimerkiksi elämäntavat, ylipaino tai seksitaudit) merkitys hedelmällisyydelle tunnustetaan vielä tätäkin huonommin.”

”Suomalaiset ja eurooppalaiset asiantuntijat ovat yksimielisiä hedelmällisyystietoisuuden ja uudenlaisten perhesuunnittelutaitojen tarpeesta. THL:n seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma painotti jo vuonna 2013, että tahattoman lapsettomuuden ensisijainen vähentämiskeino on lisätä tietoisuutta iän ja seksitautien yhteyksistä hedelmällisyyteen ja edistää terveitä elintapoja (Klemetti & Raussi-Lehto 2013).”

”Tietoisuus omasta hedelmällisyydestä on voimavara, joka hyödyttää kaikkia ihmisiä lapsiluvusta ja lapsitoiveista riippumatta. Yhteiskunnan tehtävä ei ole painostaa tai pakottaa, vaan tukea ja voimaannuttaa.”

Nurmijärven kunnan järjestämän perusopetuksen ja lukio-opetuksen opetussuunnitelmissa ei ole kirjauksia hedelmällisyyteen liittyvistä kaikille pakollisista sisällöistä. Koska tietoisuus sekä naisten että miesten hedelmällisyyteen vaikuttavista seikoista on nuorten aikuisten keskuudessa heikkoa, tulee aiheen opetukseen kiinnittää erityistä huomiota. Keskustan valtuustoryhmä esittää, että Nurmijärven kunnan perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmiin suunnitellaan ja lisätään hedelmällisyystietoisuutta koskevia sisältöjä Rotkirchin selvityksessä esittämällä tavalla:

”Peruskoulussa sekä toisen ja kolmannen asteen opetuksessa tarvitaan ikävaiheen mukaista tietoa hedelmällisyydestä ja lisääntymisterveydestä sekä hedelmällisyyteen vaikuttavista tekijöistä eri elämänvaiheissa. Nämä sisällöt tulisi sisällyttää terveystiedon opetukseen, kuitenkin pitäen huolta siitä, että ne eivät vie tilaa muulta seksuaalikasvatukselta kuten ehkäisyyn liittyviltä kokonaisuuksilta.”

Kunnan tulee pyrkiä tekemään yhteistyötä asian tiimoilta myös muiden kunnan alueella toisen asteen koulutusta tarjoavien toimijoiden kanssa, jotta mahdollisimman yhdenmukaiset sisällöt olisivat saatavilla kaikissa kunnan alueen toisen asteen oppilaitoksissa. Sisältöjen suunnittelussa

Valtuustoaloite, 30.10.2024

tulee myös tarkastella yhteistyötä myös muiden kuntien ja muiden sopivaksi katsottavien yhteistyökumppaneiden kanssa.

Lähde: Rotkirch, Anna, 20 ehdotusta lapsitoiveiden tukemiseksi – Selvitys syntyvyyden laskusta Suomessa. Valtioneuvoston julkaisuja 2024:46

Keskustan valtuustoryhmä
Nurmijärvellä 30.10.2024